

Loven har været til Revision, og Tillægs-laanene blev sat op, at man var i Stand til med meget lille Udgift for Staten at fremskaffe saa megen Jord til Husmandsbrug, at Brugene kunne suppleres op til en nogenlunde ordentlig Størrelse. Men jeg skal ikke benægte, at vi har mere Kærlighed til de mere indeklemt Smaabrug, end de andre Partier har, fordi vi har indset den Skade, de smaa Brug kan gøre, ganske vist ikke mod det store Landbrug ved Siden af, hvor de optræder som Arbejdskraft. Derfor vil jeg henstille til den højtærede Minister endnu en Gang, om vi ikke kunde komme til, at de 12 000 Kr. ogsaa gjaldt for de andre. Der vilde ingen Risiko være derved. Naar man opretholder Bestemmelsen, at disse Ejendomme skal bibeholde Karakteren af Husmandsbrug, har man Garantien for, at de ikke bliver for store; og selve den Sum, der er bevilget til dette, er desuden tilstrækkelig til, at man kan imødekomme det. Den er ganske vist blevet nedsat med $\frac{1}{4}$ Mill. Kr., nemlig fra 1 250 000 Kr. til 1 Mill. Kr. Men denne Nedsættelse kan maaske begrundes med, at der ikke har været Ansøgere nok. Naar det er saadan, synes jeg, at man kunde bruge en lille Smule større Beløb til Tillægsaan og lade dem gaa op til Toppen.

I § 27 er bibeholdt den gamle Bestemmelse, at selv om et Husmandsbrug bliver nedlagt, skal det alligevel opretholdes som selvstændigt Brug, og det maa ikke udstykkes eller sammenlægges uden Landbrugsministeriets Tilladelse. Jeg vil gerne spørge den højtærede Landbrugsminister, hvem der i saa Tilfælde har Tilsynspligt overfor disse Ejendomme. Saa længe der er Statslaan deri, er det jo givet, at Amtskommissionerne hvert tredje Aar skal komme og syne Ejendommene og paase, at de bliver opretholdt som Husmandsbrug. Men naar nu Statslaanet bliver udbetalt, hvem har saa Tilsyn med disse Ejendomme? Det kunde være interessant at faa at vide, at Sogneraadene vistnok skal tilse en Del af dem, men det lader ikke til, at dette Tilsyn er effektivt, for naar man ved, at fra 1916 til 1920 er der nedlagt over 3 000 selvstændige Husmandsbrug her i Landet, og naar man har en sikker Forvisning om, at denne Udvikling trods Lovbud og trods nye Lovforslag alligevel bliver fortsat Dag for Dag — ganske vist ikke paa den Maade, at de bliver nedlagt, men paa den Maade, at de faar Lov til at ligge ved Siden af Gaardmandsbrug og bliver drevet derunder, medens Huset bliver brugt til Fodermesterbolig —, saa er det jo interessant at faa

at vide, hvem der har denne Tilsynspligt. Det skal ikke være nogen Bebrejdelse mod den højtærede Minister, naar jeg nævner, at der fra 1916 til 1920 er nedlagt 3 000 Husmandsbrug, det kan det ikke være, det var en helt anden Landbrugsminister, der da sad; vi fik den Gang en Lov, der netop skulde imødegaa dette, men det forekommer mig ikke, at denne Lov har virket efter sin Hensigt. Det forekommer mig endvidere, at den højtærede Minister i sine Dispensationer undertiden er gaaet en lille Smule ved Siden af det, almindelige Mennesker mener er ret og billigt. Jeg holder ikke stædigt paa, at ethvert Hus, der en Gang er oprettet, skal vedblive at ligge, fordi Huset kan have en saa urimelig Karakter, at det kan være fuldstændig umuligt at supplere det op til almindelig Størrelse, og jeg ser ingen Skade i, at et saadant Husmandsbrug bliver nedlagt, og at den højtærede Landbrugsminister giver Tilladelse til Nedlæggelsen af et saadant, billiger jeg fuldt ud. Men til Tider har han givet Tilladelse til, at ligefrem ideelle Husmandsbrug blev nedlagt og lagt ind under Gaarde; det skulde den højtærede Minister være i allerhøjeste Grad varsom med. Det vil maaske blive anført, at det ikke er sket, uden at Loven er sket Fyldst. Loven siger, at Sogneraadene skal give Tilladelse dertil, men naar der kommer Erklæringer fra Sogneraadene, der giver Tilladelse til en saadan Udstykning eller Sammenlægning, er det ikke altid Sogneraadet, der staar bagved, tidt og mange Gange er det Sogneraadets formanden, der udtaler sig paa Sogneraadets Vegne. Jeg kunde derfor ønske, at man netop i saadanne Tilfælde krævede en Udskrift af Sogneraadets protokollen, som viste Sogneraadets Stilling, og hvorvidt der havde været Enstemmighed om en saadan Udstykning eller Sammenlægning, eller der mod Flertallet havde staaet et stort Mindretal, der vilde hindre Gennemførelsen. Jeg staar netop med et Brev fra et Sogneraadets medlem, der beklager sig over, at de er blevet overstemt i Sogneraadet, hvor en fuldstændig meningsløs Udskilning i Husmandsbrug blev anbefalet af Sogneraadet, han bad mig overrække Landbrugsministeren Brevet, saaledes at han til sin Tid kan vare sig. Jeg kunde ønske, at der blev taget stærkere fat, at man fik bestemt at vide, hvem der har Tilsynspligten med dem, og at denne Tilsynspligt blev overholdt, at man krævede de Forhandlinger, der er ført i Sogneraadsmøderne angaaende Nedlægning eller Sammenlægning af Husmandsbrug eller andre Brug, indkaldt til Ministeriet, og at Afgørelserne blev truffet paa